

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
РеВ 996/2017
18.04.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Зоране Делибашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Стојадин Јовановић адвокат из ... и Наташа Ботић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији су пуномоћници Драган Матић адвокат из ... и Милован Петровић адвокат из ..., ради утврђења права својине, одлучујући о ревизијама тужиоца изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 720/15 од 09.12.2016. године, у седници већа одржаној дана 18.04.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужиоца изјављене против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 720/15 од 09.12.2016. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 720/15 од 09.12.2016. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Крушевцу - Судска јединица у Варварину П 4824/2010 од 20.12.2011. године у првом, другом, четвртном и петом ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да се према туженом ББ из ... утврди да је тужилац из основа писменог уговора о сусвојинском односу и имовинском разграничењу који је закључио дана 29.03.2000. године са туженим, а чији су потписи оверени у предмету Општинског суда у Алексинцу - Одељење у Ражњу Ов. бр. ..., сувласник са уделом од $\frac{1}{2}$ зграде број 1 - приземна зграда угоститељства површине од ... м² која се налази на катастарским парцелама ... и ... КО ..., од које површине се наведена зграда налази на катастарској парцели ... у делу од ... м² а на катастарској парцели ... у површини од ... м² из листова непокретности ... и ... КО ..., те да се обавезе тужени да ово право сувласништва призна тужиоцу и трпи да путем физичке или цивилне деобе припадајући сувласнички удео преда у државину и трпи упис његовог удела у јавним књигама. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му из основа коришћења објекта у периоду од 01.07.2002. до 01.10.2005. године - коришћења сувласничког удела тужиоца у делу $\frac{1}{2}$, исплати

закупнину коју би тужилац остварио за наведени период коришћења свог сувласничког удела од $\frac{1}{2}$ у висини од ... динара са законском затезном каматом од 03.03.2004. године па до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да плати туженом на име трошкова парничног поступка износ од ... динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизије због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговоре на ревизије тужиоца.

Одлучујући о изјављеним ревизијама, на основу члана 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“, број 125/04 и 111/09 - ЗПП), који се у овом поступку примењује на основу члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да тужиочеве ревизије нису основане.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревизије о учињеној повреди одредаба парничног поступка из тачке 12. става 2. тог члана. Побижана пресуда другостепеног суда нема недостатака на које се указује ревизијом, због којих се њена правилност не би могла испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је од 1976. године радио у Током 1990. године одлучио је да део средстава остварених радом у иностранству уложи у изградњу угоститељског објекта у близини места ..., на локацији поред пута Београд-Ниш. Тим поводом консултовао се са тужиоцем, својим дугогодишњим пријатељем, и обратио му се за помоћ ради добијања локације и прибављања потребне документације јер је сматрао да му он у томе може помоћи као Решењем Министарства саобраћаја и веза од 13.04.1992. године туженом је издато одобрење за изградњу објекта за пружање угоститељских услуга на .. магистралног пута Београд-Ниш. По добијању овог одобрења тужени је о свом трошку прибавио пројекат за објекат димензија 10x10 м. Тужени је 14.04.1992. године издао пуномоћје којим је овластио тужиоца да у његово име и за његов рачун врши уговарање, уплате и исплате одређеним институцијама око изградње угоститељског објекта. Објекат је изградило Грађевинско предузеће „ВВ“ ДОО, са којим је тужени закључио 07.05.1992. године уговор о градњи. У том уговору констатовано је да је тужени извршио уплату аванса у износу од ... тадашњих динара и да уговорена вредност радова износи ... тадашњих динара. Тужилац је 12.05.1992. године преко „ГГ“ извођачу радова уплатио износ од ... тадашњих динара. Претходно је тужени, због обавезе повратка у ..., оставио тужиоцу новац у иностраној валути ради ове уплате. Пошто је већ започета градња, на предлог особе коју је тужени овластио да врши надзор над изградњом угоститељског објекта, о трошку туженог извршена је измена пројекта. Измењени пројекат повећао је цену

градње па је зато тужени са извођачем радова, у периоду од 22.06.1992. године до 10.08.1992. године, закључио три анекса уговора о изградњи по којима је свом сауговорачу исплатио одређене новчане износе. По завршетку грађевинских радова тужени је финансирао и извођење и занатских радова на објекту. Због породичних проблема тужени није наставио са извођењем радова све до 2000. године. Када је одлучио да настави радове није имао довољно средстава па је зато о томе, посредством тужиоца, преговарао са ДД који је требало да финансира даље радове на објекту тако што ће уложити новац и грађевински материјал, а уложено ће му бити враћено по завршетку објекта. Даље грађевинске радове на објекту изводио је предузимач ЂЂ. Изведене радове овом предузимачу исплатио је ДД, делом у новцу, а делом у грађевинском материјалу.

Између странака је 29.03.2000. године закључен уговор о сусвојинском односу и имовинском разграничењу на којем су потписи уговорача оверени код суда, под Ов. Предмет тог уговора били су објекти изграђени на аутопуту Београд-Ниш, на којима странке имају право на половину власништва, а свако улагање било које стране не може пореметити власничку структуру. Тужилац је 22.05.2000. године са ДД закључио уговор о међусобном пословном односу ради финансирања завршетка и проширења - доградње ресторана, са обавезом да отплату дуга врши у месечним ратама, почев од истека рока од два месеца од активирања ресторана. Између тужиоца и ДД закључен је 01.12.2003. године и уговор о међусобно извршеним услугама, у којем је вредност испоручене робе и датог новца утврђена износом од ... динара или ... евра. Овај износ је до 2007. године ДД исплатио син туженог ЕЕ.

На основу тако утврђеног чињеничног стања другостепени суд је, пошто је укинуо првостепену пресуду због учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП, правилном применом материјалног права одлучио о тужбеном захтеву.

Одредбом члана 20. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да се право својине стиче по самом закону, на основу правног посла и наслеђивањем, а на начин и под условима одређеним законом и одлуком државног органа. Тужилац захтев за утврђење сувласничког удела на спорној непокретности заснива на уговору о сусвојинском односу и имовинском разграничењу Ов. ... од 29.03.2000. године који је закључио са туженим.

Првостепени суд је одлуку о усвајању деклараторног тужбеног захтева засновао на наведеном уговору, као правном основу за стицање права сусвојине тужиоца. По налажењу тог суда, подједнаки сувласнички однос странака заснован је заједничком градњом, на основу писаног и овереног уговора којим је споразумом одређено да свака од њих полаже право на $\frac{1}{2}$ идеална дела саграђене непокретности, тако да је без утицаја околност да је допринос уговорача у изградњи био неједнак јер уговорна страна која је допринела изградњи у већем обиму има право на облигационоправни захтев. Исти суд је закључио да означени уговор има каузу - стицање сусвојине на основу заједничких улагања, и да није

зеленашки правни посао зато што се не може сматрати да је закључен у стању нужде туженог, његовог тешког материјалног положаја, недовољног искуства, лакоумислености или зависности.

Другостепени суд је у претходно донетим одлукама (Гж 2454/12 од 14.11.2012. године и Гж 3523/13 од 28.04.2014. године) закључио да је уговор Ов. ... од 29.03.2000. године ништав због непостојања каузе (члан 51. став 1. Закона о облигационим односима) и зато што је зеленашки правни посао (члан 141. Закона о облигационим односима), односно да тужилац није доказао да је током изградње спорног објекта био у ортакном односу са туженим, нити да је финансирао његову изградњу. Из тих разлога, другостепени суд је у наведеним одлукама одбио тужбени захтев.

У одлукама Врховног касационог суда (Рев 595/13 од 28.11.2013. године и Рев 1443/14 од 19.02.2015. године), којима су укинуте означене другостепене пресуде, изражен је став да одређена врста уговорног односа између странака постоји још од 1992. године и да је уговором од 29.03.2000. године постојећи однос правно артикулисан на одређени начин. По мишљењу ревизијског суда, то значи да тај уговор није био основ за стицање сувласништва, већ је оно стечено на основу уговора који између странака егзистира још од 1992. године, чија правна природа није расправљена. Због тога је у одлукама тог суда указано нижестепеном суду да идентификује уговор који је између странака постојао у вези са изградњом спорног објекта и какав је стварни допринос странака постојао у његовој градњи.

У поновљеном суђењу другостепени суд је извео правилан закључак да у време када је започета изградња спорног објекта између странака није настао уговор о ортаклуку ни уговор о заједничкој градњи.

Према параграфу 723. Српског грађанског законика, који се примењује као правно правило на основу члана 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941. године и у току непријатељске окупације, уговор о ортаклуку настаје када се два или више лица споразумеју да уложе свој рад или и ствари своје ради постизања користи коју ће међу собом делити. У конкретном случају, тужилац није улагао новчана средства у изградњу спорног угоститељског објекта већ је то чинио искључиво тужени. Тужени је финансирао израду пројекта и његову измену, као и радове на изградњи објекта по уговору о градњи са анексима које је током 1992. године закључио са извођачем радова, односно занатске радове који су на објекту обављани по завршетку уговорених грађевинских радова. Уплата новчаног износа од ... динара коју је 12.05.1992. године извршио тужилац извођачу радова су новчана средства која му је претходно, у девизама, дао тужени пре повратка у Ту чињеницу потврђује лице у чијем присуству је новац дат, а тужилац не пружа доказе за своју тврдњу да означени износ представља динарску противвредност око ... ДЕМ које је поседовао на својој девизној штедној књижици „ГГ“, са које је извршен трансфер на динарску штедну књижицу исте банке ради уплате извођачу радова, јер

девизну штедну књижицу на коју се позива није никада доставио. Наставак изградње објекта који је уследио током 2000. године финансиран је средствима трећег лица ДД, у укупном износу од ... евра. Овај износ том лицу враћен је до 2007. године и то је учинио син туженог, а не тужилац који је био у уговорном односу са ДД по уговорима од 22.05.2000. године и 01.12.2003. године. Тужилац не доказује да је у изградњу спорног угоститељског објекта уложио новчана средства или свој рад. Ангажовање тужиоца у виду помоћи да тужени добије локацију, коришћењем личних веза са тадашњим председником Владе Републике Србије и запосленима у Предузећу „Србија пут“ (исказ тужиоца од 21.03.2014. године), не може се сматрати радом у смислу ортачког удела из правног правила садржаног у цитираном параграфу Српског грађанског законика.

Основ стицања права сусвојине тужиоца није ни заједничка градња, управо из разлога што тужилац није учествовао у градњи ни радом нити новчаним средствима. Због тога уговор од 29.03.2000. године нема свој основ и ништав је правни посао у смислу члана 52. Закона о облигационим односима, тако да на основу њега тужилац, који није на било који начин допринео стицању спорног објекта, на њему не може стећи право сусвојине.

Имајући изложено у виду, нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права при одлучивању о стварноправном захтеву тужиоца за утврђење сувласничког удела на предметној непокретности.

С`обзиром да тужилац нема право сусвојине на објекту, није основан ни његов кондемпнаторни тужбени захтев за наплату новчаног потраживања у висини закупнина коју би остварио коришћењем угоститељског објекта у одређеном временском периоду, било по основу накнаде штете (члан 189. став 1. и 3. Закона о облигационим односима), било по основу неоснованог обогаћења (чланови 210. и 219. Закона о облигационим односима).

О трошковима поступка одлучено је правиолном применом чланова 149. и 150. ЗПП.

Из наведених разлога, на основу члана 405. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Трошкови туженог за одговоре на ревизије, по оцени Врховног касационог суда нису били нужни за вођење ове парнице. Због тога је применом чланова 150. и 161. став 1. ЗПП, захтев туженог за накнаду трошкова поступка по ревизији одбијен и одлучено као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић